

رابطه کیفیت زندگی و استرس با رضایت زناشویی در زنان مبتلا به سردرد میگرنی شهرستان اهواز

احمد سهرابی^۱، عهدیه جهانی^۲، *طاهره محرابیان^۳، فاطمه مرعشیان^۴، صدیقه ظاهری^۵

چکیده

مقدمه: رضایت زناشویی احساس خشنودی و رضایت توسط زن یا شوهر است، زمانی که همه جنبه‌های ازدواج خود را در نظر می‌گیرند. رضایت یک متغیر نگرشی است، بنابراین یک خصوصیت فردی زن و شوهر محسوب می‌شود. یکی از شاخص‌های بهداشت روانی میزان رضایت زناشویی است.

هدف: پژوهش حاضر به منظور بررسی رابطه بین کیفیت زندگی و استرس با رضایت زناشویی در زنان مبتلا به سردرد میگرنی در شهرستان اهواز انجام شد.

مواد و روش‌ها: طرح پژوهش حاضر از نوع همبستگی است که در زمره تحقیقات توصیفی قرار می‌گیرد. جامعه مورد نظر در این پژوهش کلیه زنان مبتلا به سردرد میگرنی مراجعه‌کننده به بخش نورولوژی بیمارستان‌های شهرستان اهواز در سال ۱۳۹۳ بودند که ۱۰۰ نفر از آن‌ها به روش نمونه‌گیری غیر تصادفی هدفمند انتخاب شدند و ۳ پرسشنامه‌ی کیفیت زندگی، استرس و رضایت زناشویی را تکمیل نمودند. داده‌های تحقیق با روش ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندمتغیری با روش stepwise و با نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۸ تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد که بین کیفیت زندگی و رضایت زناشویی رابطه مثبت معناداری وجود دارد ($r=0/44$ و $P<0/001$)، همچنین بین استرس و رضایت زناشویی در زنان مبتلا به سردرد میگرنی رابطه منفی معناداری وجود دارد ($r=-0/72$ و $P<0/001$). بالاترین ضریب همبستگی مربوط به استرس است که مهم‌ترین متغیر پیش‌بین در این پژوهش می‌باشد. هر دو متغیر استرس و کیفیت زندگی توانستند ۵۲٪ از واریانس رضایت زناشویی را در زنان مبتلا به سردرد میگرنی در شهرستان اهواز تبیین کنند.

بحث و نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های این پژوهش می‌توان گفت که به منظور افزایش میزان رضایت زناشویی افراد و به ویژه بیماران مبتلا به سردرد میگرنی، بهتر است که میزان استرس آن‌ها کاهش و همچنین کیفیت زندگی آن‌ها افزایش یابد.

کلمات کلیدی: استرس، رضایت زناشویی، سردرد میگرنی، کیفیت زندگی.

مجله علوم مراقبتی نظامی ■ سال سوم ■ شماره ۲ ■ تابستان ۱۳۹۵ ■ شماره مسلسل ۸ ■ صفحات ۱۱۵-۱۲۲
تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۳/۶
تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۳/۲۵
تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۶/۳۰

مقدمه

تربیت کردن نسل آینده را فراهم می‌سازد. ارتباط بین زن و شوهر به‌عنوان طولانی‌ترین نوع ارتباط همواره مورد توجه بوده است. ارتباط زناشویی فرآیندی است که طی آن زن و شوهر به صورت

ازدواج به عنوان مهم‌ترین و اساسی‌ترین رابطه بشری توصیف شده است زیرا ساختار اولیه برای بنا نهادن رابطه خانوادگی و

۱- دکترای تخصصی روانشناسی شناختی، استادیار، ایران، سنندج، دانشگاه کردستان، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، گروه روانشناسی شناختی.

۲- کارشناسی روانشناسی کودکان استثنایی، ایران، اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز، گروه روانشناسی کودکان استثنایی.

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، ایران، سنندج، دانشگاه کردستان، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، گروه روانشناسی بالینی (*نویسنده مسئول).
آدرس الکترونیک: t.mehrabian@yahoo.com

۴- دکترای تخصصی روانشناسی، ایران، اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز، گروه روانشناسی عمومی.

۵- کارشناسی روانشناسی کودکان استثنایی، ایران، اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز، گروه روانشناسی کودکان استثنایی.

و همکاران در پژوهش خود نشان دادند که بین بعد جسمانی کیفیت زندگی و رضایت از زندگی زوجین رابطه مثبت معناداری وجود دارد (۲). امیدی و همکاران در پژوهش خود نشان دادند که کیفیت زندگی خانواده می‌تواند به خوبی رضایت زناشویی زوجین را پیش‌بینی کند (۷). یافته‌های پژوهشی نشان می‌دهد که برنامه ارتقاء کیفیت زندگی زوجین، باعث افزایش رضایتمندی زناشویی و نیز سلامت روان آن‌ها می‌شود (۸). در پژوهشی پاداش و همکارانش نشان دادند که روان‌درمانی مبتنی بر کیفیت زندگی تأثیر مثبتی بر رضایت زناشویی زوجین و خانواده دارد (۹). همچنین نتایج پژوهش لونگ (Long) و همکارانش نشان داد که بین کیفیت زندگی زناشویی و رضایت زناشویی رابطه مثبت معناداری وجود دارد (۱۰). لیتزینگر و گوردون (Litzinger & Gordon) در پژوهش خود نشان دادند که کیفیت زندگی عامل مهمی در پیش‌بینی رضایت زناشویی و موفقیت ازدواج است (۱۱). علاوه بر این نتایج پژوهش گامریو (Gamerio) و همکاران نشان داد که بین کیفیت زندگی و رضایت زناشویی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد (۱). استرس یک پاسخ غیر اختصاصی است که بدن در مقابل درخواست‌هایی که با آن مواجه می‌شود، از خود نشان می‌دهد. اینکه واقع‌های را عامل فشار تلقی کنیم یا نه به ماهیت آن واقعه و نیز به امکانات فرد، دفاع‌های روانی و مکانیسم‌های مدارایش بستگی دارد که همه با مشارکت ایگو (ego) انجام می‌شود. ایگو مفهوم انتزاعی و مشترکی است برای روند ادراک، تفکر و عملکرد فرد بر وقایع بیرونی یا سائق‌های درونی خودش. کسی که ایگوش خوب کار می‌کند، با جهان بیرون و نیز درون خود در انطباق و تعادل به سر می‌برد (۱۲). نتایج پژوهشی نشان داد بین استرس شغلی و رضایت زناشویی رابطه منفی معنی‌داری وجود دارد (۱۳). دینی‌ترکی و همکاران در پژوهش خود نشان دادند که بین استرس و رضایتمندی زناشویی در والدین کودکان ناتوان ذهنی رابطه منفی معناداری وجود دارد (۱۴). همچنین ارجمندنیا و همکاران در پژوهش خود یافتند که بین استرس و رضایتمندی زناشویی رابطه منفی و معناداری وجود دارد (۴). علاوه بر این نتایج پژوهش ریپوکارین (Ripokarin) و همکارانش نشان داد که بین استرس و رضایتمندی زناشویی در زوجین رابطه منفی معناداری وجود دارد (۱۵). پترسون (Peterson) نیز در پژوهش خود نشان داد

کلامی و به صورت غیر کلامی به تبادل احساسات و افکار می‌پردازند (۱). با افزایش میزان نارضایتی در ازدواج‌ها و اثرات سوء آن بر سلامت جسم و روان همسران، ضرورت انجام بهسازی در تعاملات زناشویی و تدوین برنامه‌های گوناگون جهت ارتقاء کیفیت زندگی مطرح می‌گردد. چرا که خانواده یک نظام اجتماعی و طبیعی پیچیده است که محبت، وفاداری و تداوم عضویت از ویژگی‌های مهم آن است (۲). در طول تاریخ خانواده نقش هستی‌بخش داشته و یکی از مهم‌ترین محیط‌های مؤثر بر سلامت بدنی و روانی افراد به شمار می‌رود. خانواده شرایط لازم برای رشد و رسیدن به توازن جسمی، روانی و اجتماعی را فراهم می‌آورد. خانواده‌ها در هنگام رویارویی با موقعیت‌های فشارزا و دشوار، استرس را تجربه می‌کنند و این استرس موجب ناراحتی، تنش یا ناامیدی اعضای خانواده می‌شود، موقعیت فشارزا سامانه خانواده را مختل می‌کند، مگر اینکه خانواده بتواند با وضعیت تازه خود را سازگار کند. عوامل زیادی وجود دارد که می‌تواند رضایتمندی زناشویی افراد را تحت تأثیر قرار دهد، از جمله این عوامل می‌توان به مشکلات روانشناختی و بیماری‌های جسمانی از جمله سردرد میگرنی اشاره کرد. سردرد یکی از شایع‌ترین شکایاتی است که بیماران را نزد پزشک می‌کشاند. بر اساس تعریف انجمن بین‌المللی سردرد (International Headache society) سردردهای میگرنی، سردردهای ضربان‌دار متوسط تا شدید دوره‌ای، معمولاً در یک طرف سر و غالباً همراه با تهوع، استفراغ، نور هراسی و صدا هراسی می‌باشند که با فعالیت فیزیکی معمول تشدید می‌شود (۳).

رضایت زناشویی والدین در حفظ تعادل زندگی و جو عاطفی خانواده نقش حیاتی دارد و به عقیده‌ی فلوید (Flued) و همکاران عامل مؤثری برای مقابله با فشارهای روانی و داشتن عملکرد مناسب در زندگی است (۴). به نظر می‌رسد در خانواده‌هایی که کیفیت زندگی آن‌ها بالا است، رضایت زناشویی نیز بالا می‌رود. سازمان بهداشت جهانی، کیفیت زندگی را این‌گونه تعریف کرده است: «ادراکی است که افراد از موقعیتی که در زندگی، زمینه فرهنگی و سیستم ارزشی که در آن زندگی می‌کنند دارند؛ ادراکی که در ارتباط با اهداف، انتظارات و علائق‌شان می‌باشد (۵). کیفیت زندگی به مقدار زیادی متأثر از ارزش‌ها می‌باشد و در واقع طبق ارزش‌های فردی، اجتماعی و ملی تعریف می‌شود (۶). عابدی

که زوج‌هایی که تحت فشار روانی و استرس قرار دارند، رضایت زناشویی پایین‌تری دارند (۱۶). هدف پژوهش حاضر این است که مشخص کند آیا بین کیفیت زندگی و استرس با رضایت زناشویی در زنان مبتلا به میگرن مراجعه‌کننده به بیمارستان‌های شهر اهواز رابطه معنی‌داری وجود دارد؟

مواد و روش‌ها

طرح کلی پژوهش حاضر از نوع همبستگی است که در زمره تحقیقات توصیفی قرار می‌گیرد. جامعه آماری مورد نظر در پژوهش حاضر کلیه زنان مبتلا به سردرد میگرنی مراجعه‌کننده به بخش نورولوژی بیمارستان‌های شهرستان اهواز می‌باشد که با توجه به اینکه دسترسی به لیست جامعه آنان به منظور گزینش تصادفی آنان امکان‌پذیر نبود، بنابراین مقدر نبود که نمونه‌گیری به صورت تصادفی باشد؛ بنابراین بر اساس قاعده‌ی حداقل حجم نمونه در تحقیقات همبستگی که ۱۰۰ نفر ذکر شده است (۱۷) ۱۰۰ نفر از آن‌ها به روش نمونه‌گیری هدفمند از ۱۰ بیمارستان شهرستان اهواز انتخاب شدند. به افراد مبتلا به سردرد میگرنی مراجعه‌کننده به بیمارستان‌ها، توضیحاتی درباره پژوهش داده شد، سپس به آنان اطمینان داده شد که اطلاعات مربوط به آن‌ها به صورت محرمانه و بدون نام مورد بررسی قرار خواهد گرفت و در نهایت به صورت کلی گزارش خواهد شد. سپس رضایت شرکت‌کنندگان در مطالعه به طور شفاهی جلب شد. معیارهای ورود به پژوهش عبارتند از: جنسیت زن، ابتلا به سردرد میگرنی و ساکن شهر اهواز بودن. در پژوهش حاضر به منظور جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های کیفیت زندگی SF-۳۶، مقیاس استرس هولمز-راهه و پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ استفاده شد.

۱) پرسشنامه کیفیت زندگی SF-۳۶: در پژوهش حاضر به منظور بررسی اطلاعات مربوط به کیفیت زندگی، از فرم ۳۶ عبارتی مقیاس کیفیت زندگی که توسط ویر و شربون (Wiar & sherbon) در سال ۱۹۹۲ طراحی شد، استفاده شده است. اعتبار و پایایی این مقیاس در گروه‌های مختلف بیماران مورد بررسی قرار گرفته است. این مقیاس هشت حیطه را مورد ارزیابی قرار می‌دهد که عبارتند از: ۱- سلامت عمومی، ۲- عملکرد جسمانی، ۳- محدودیت ایفای نقش به دلایل

جسمانی، ۴- محدودیت ایفای نقش به دلایل عاطفی، ۵- درد بدنی، ۶- عملکرد اجتماعی، ۷- خستگی یا نشاط و ۸- سلامت روانی (۱۱). نمره‌گذاری این مقیاس شامل نمرات ۰ تا ۱۰۰ می‌باشد. نمره نزدیک به ۱۰۰ نشان‌دهنده‌ی کیفیت زندگی بالا و نمره کمتر از ۵۰، سطح پایین تلقی می‌شود. در فرم اصلی پرسشنامه کیفیت زندگی، پایایی پرسشنامه به روش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۱ گزارش شده است. منتظری و همکاران، پایایی و روایی خوبی را برای پرسشنامه گزارش کردند، تحلیل همخوانی داخلی نشان داد که به جز مقیاس نشاط (۰/۴۴ = a) سایر مقیاس‌های گونه فارسی SF-۳۶ از حداقل ضرایب استاندارد پایایی در محدوده ۰/۷۷ تا ۰/۹۰ برخوردارند (۱۸). ۲) مقیاس استرس هولمز-راهه (Holms-Rahe): این مقیاس توسط هولمز و راهه جهت تعیین میزان استرس نمونه تحقیق طراحی شده است. این مقیاس ۴۳ حادثه را که برخی از تغییرات را در زندگی موجب می‌گردند، فهرست کرده است و یک نمره که اصطلاحاً ارزش متوسط نامیده می‌شود، به هر حادثه اختصاص داده شده است. این نمره بنا بر درجات و اعتباراتی که در مورد نمونه‌های بی‌شمار افراد در رابطه با این حوادث در نظر گرفته شده است، تعیین گردیده است. سپس داده‌ها یا هم جمع می‌شوند تا نمره کلی آزمودنی به دست بیاید. این نمره نشانگر میزان استرسی است که در طی ۱۲ ماه گذشته بر فرد وارد شده است. در ایران، وفایی و گلابی در پژوهش خود پایایی این پرسشنامه را با استفاده از آلفای کرونباخ برابر با ۰/۷۹ و اعتبار آن با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون برابر با ۰/۳۶ گزارش کردند (۱۹).

۳) پرسشنامه رضایت زناشویی انریچ (Enrich): پرسشنامه رضایت زناشویی Enrich توسط اولسون (Velson) تدوین شده است که فرم اصلی آن از ۱۱۵ ماده و فرم کوتاه آن از ۴۷ ماده تشکیل شده است. این پرسشنامه با استفاده از روش لیکرت و با نمرات ۱ تا ۵ مرتب شده است. مجموع نمرات کمتر از ۱۲۲ نشان‌دهنده‌ی نارضایتی شدید می‌باشد، نمرات ۱۲۳ تا ۱۵۲ معادل عدم رضایت، ۱۵۳ تا ۲۰۲ معادل رضایتمندی نسبی و ۲۰۳ تا ۲۷۷ رضایتمندی زیاد می‌باشد (۲۰). در این پژوهش از فرم کوتاه آن استفاده شده است. در فرم اصلی پرسشنامه

دیپلم و ۳۲٪ آن‌ها لیسانس هستند؛ و همین‌طور ۳۸٪ آن‌ها شاغل و ۶۲٪ خانه‌دار می‌باشد. در جدول ۱ به میانگین، انحراف معیار، کمترین و بیشترین نمرات متغیرهای تحقیق اشاره شده است. میانگین و انحراف معیار به ترتیب برای متغیرهای کیفیت زندگی، استرس و رضایت زناشویی در جدول ۱ ذکر شده است.

در جدول ۲ ضرایب همبستگی مربوط به متغیرهای پیش‌بین کیفیت زندگی و استرس با رضایت زناشویی در زنان مبتلا به سردرد میگرنی در شهرستان اهواز ارائه شده است.

جدول ۲ نشان می‌دهد که بین کیفیت زندگی و رضایت زناشویی رابطه‌ی مثبت معنی‌دار وجود دارد ($r=0/44$ و $P<0/001$). همین‌طور بین استرس و رضایت زناشویی رابطه‌ی منفی معنی‌دار وجود دارد ($r=-0/72$ و $P<0/001$).

در جدول ۳ روابط چندگانه متغیرهای کیفیت زندگی و استرس با رضایت زناشویی از طریق تحلیل رگرسیون چند متغیری با روش

رضایت زناشویی انریج، پایایی پرسشنامه به روش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ گزارش شده است. سلیمانیان روایی همزمان پرسشنامه ۴۷ ماده‌ای رضایت زناشویی را با فرم اصلی آن ۰/۹۵ به دست آورد و پایایی این مقیاس را از طریق ضریب آلفای کرونباخ ۰/۶۵ محاسبه کرد. (۲۱).

داده‌های پژوهش با روش آماری ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چند متغیری با روش Stepwise تجزیه و تحلیل شد. سطح معناداری یافته‌ها در این پژوهش، ۰/۰۵ در نظر گرفته شد. برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۸ استفاده شد.

یافته‌ها

در این پژوهش ۵۱٪ شرکت‌کنندگان مجرد و ۴۹٪ آن‌ها متأهل می‌باشند. دامنه تحصیلی آن‌ها از ابتدایی تا کارشناسی متغیر است، به این ترتیب که ۱۸٪ آن‌ها با تحصیلات ابتدایی، ۱۵٪ سیکل، ۳۵٪

جدول ۱- میانگین، انحراف معیار، کمترین و بیشترین نمرات متغیرهای کیفیت زندگی، استرس و رضایت زناشویی

شاخص‌های آماری				
متغیر	میانگین	انحراف معیار	حداکثر	حداقل
کیفیت زندگی	۶۲/۲۳	۲/۹	۱۵	۰
استرس	۳۳/۸۰	۱۲/۳	۶۲	۱۵
رضایت زناشویی	۵۴/۷۹	۸/۲	۷۴	۳۲

جدول ۲- ضرایب همبستگی پیرسون متغیرهای کیفیت زندگی و استرس با رضایت زناشویی

متغیرهای پیش‌بین	متغیر ملاک	شاخص‌های آماری	
		R	P
کیفیت زندگی	رضایت زناشویی	۰/۴۴	<۰/۰۰۱
استرس	رضایت زناشویی	-۰/۷۲	<۰/۰۰۱

معنی‌داری در سطح ۰/۰۵

جدول ۳- ضرایب رگرسیون متغیرهای کیفیت زندگی و استرس با رضایت زناشویی با استفاده از روش stepwise

آماره متغیر پیش‌بین	همبستگی چندگانه MR	ضریب تعیین RS	نسبت F احتمال P	ضرایب رگرسیون (B)
استرس	۰/۷۲	۰/۵۲	F=۱۰۹/۴ p=۰/۰۰۱	$\beta=-0/72$ t=-۲۲/۰۹ p=۰/۰۰۱
کیفیت زندگی	۰/۷۳	۰/۵۳	F=۵۶/۲ p=۰/۰۰۱	$\beta=0/10$ t=۱/۳۴ p=۰/۰۰۱

و همکاران (۱۰)، ریپوکارین (Riookarin) و همکاران (۱۵) و پترسون (Peterson) (۱۶) همسو می‌باشد. در تبیین این رابطه می‌توان گفت، افرادی که تحت فشار روانی بیشتری هستند و یا در مقابله با مسائل پیش‌پا افتاده زندگی، بیشتر دچار استرس می‌شوند، هنگام برخورد با مشکلات و شرایط سخت زندگی نیروی خود را از دست می‌دهند، احساس ضعف بیشتری می‌کنند، سیستم دفاعی بدنشان ضعیف‌تر می‌شود و در نتیجه بهداشت روانی آن‌ها تحت تأثیر قرار می‌گیرد و نهایتاً از رابطه زناشویی خود احساس رضایت کمتری می‌کنند. مکانیسم اثرگذاری این متغیرها در روابط به وسیله ایجاد احساسات مطلوب و یا نامطلوب در شخص مقابل است. شدت، میزان و دوام این احساسات بر علاقه‌مندی و ارزشی که افراد برای یکدیگر قائل می‌باشند اثرگذار است. در واقع انسان‌ها در تعاملات خویش به اشخاصی علاقه‌مند می‌شوند که در آن‌ها احساسات مطلوبی ایجاد نمایند. زوجینی که به کرات، خواسته و ناخواسته موجبات رنجش یکدیگر را به شیوه‌های مختلف فراهم می‌آورند، به رضایت زناشویی خود آسیب وارد می‌کنند (۱۳).

نتایج مربوط به تحلیل رگرسیون با روش stepwise در جدول ۳ نشان داد که متغیرهای پیش‌بین مورد بررسی ۵۳ درصد واریانس رضایت زناشویی را تبیین می‌کنند. این موضوع بیانگر اهمیت این متغیرها می‌باشد که بیش از نیمی از واریانس رضایت زناشویی را تبیین می‌کنند. استرس مهم‌ترین متغیر پیش‌بین در پژوهش حاضر است، در واقع استرس می‌تواند بهداشت روانی زنان مبتلا به سردرد میگرنی را تحت تأثیر قرار دهد. نتایج پژوهش‌هایی که با کاربرد مقیاس دگرگونی زندگی صورت گرفته است بیانگر رابطه‌ای پایدار بین تعداد استرسورها و رویدادهای فشارزای زندگی با سلامت جسمانی و روانی فرد است (۲۲). این یافته با نتایج پژوهش اشکانی و همکاران (۲۳) و عریضی و دارمی (۲۴) که بر رابطه استرس و فشار روانی با بهداشت و سلامت روان تأکید می‌کنند همسو است. همچنین نتایج مطالعه اسفندیاری نشان داد که نمره عوامل استرس‌زا با نمره کل سلامت عمومی ارتباط معکوسی دارد (۲۵). در تبیین این رابطه می‌توان گفت عوارض استرس می‌تواند ناشی از واکنش بین استرسورها و درک فرد از موقعیت استرس‌آمیز بوده و مقدار استرس تجربه‌شده ممکن است بر توانایی فرد برای سازگاری ثمربخش او با وقایع استرس‌آمیز

stepwise ارائه شده است. چنان که در جدول ۳ ملاحظه می‌شود همبستگی چندگانه برای ترکیب خطی متغیرهای کیفیت زندگی و استرس با رضایت زناشویی برابر با ۰/۷۳ است. ضریب تعیین برابر با ۰/۵۳ و نسبت F چندگانه برابر با ۵۶/۱۹ است که در سطح کمتر از ۰/۰۰۱ معنی‌دار است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه کیفیت زندگی و استرس با رضایت زناشویی در زنان مبتلا به میگرن مراجعه‌کننده به بخش نورولوژی بیمارستان‌های شهرستان اهواز انجام شد. چنانکه نتایج در جدول ۲ نشان داده شد، بین کیفیت زندگی و رضایت زناشویی در زنان مبتلا به میگرن رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. این یافته با یافته‌های پژوهش‌های پیشین از جمله عابدی و همکاران (۲)، امیدی و همکاران (۷)، کاظمی و همکاران (۸)، پاداش و همکاران (۹)، لونگ (Long) (۱۰) و لتزینگر و گوردون (Litzinger & Gordon) (۱۱) همسو می‌باشد. کیفیت زندگی یکی از مؤلفه‌های روانشناسی مثبت‌نگر است که شامل ادراک، شناخت‌ها، شادی، علائق، انتظارات و عاطفه‌ی مثبت و منفی و... می‌شود، از آنجا که این مؤلفه‌ها با رضایت زناشویی در ارتباط هستند، می‌توان تبیین نمود که کیفیت زندگی با رضایت زناشویی ارتباط دارد. در تبیین این رابطه می‌توان گفت، اگر بتوان کیفیت زندگی را به عنوان زیر شاخه‌ای از سلامت روانی، مجموعه‌ای از رفاه جسمانی، روانی، اجتماعی و اقتصادی که به وسیله‌ی شخص یا گروهی از افراد تعیین می‌شود در نظر گرفت، افرادی که کیفیت زندگی بالاتری دارند طبعاً از رضایت زناشویی بیشتری برخوردار هستند و در نتیجه سلامت روانی و بهزیستی روانشناختی بالاتری دارند. همچنین می‌توان بیان کرد که ارتباطات زناشویی و رضایت زناشویی یکی از عناصر مهم در کیفیت زندگی می‌باشد و به عنوان یک عامل حمایتی در مقابل مشکلات مرتبط با سلامت در نظر گرفته می‌شود (۲۱). همین‌طور نتایج پژوهش نشان داد که بین استرس و رضایت زناشویی رابطه منفی معنی‌داری وجود دارد. به این معنی افرادی که استرس بیشتری را تجربه می‌کنند، رضایت زناشویی و به دنبال آن سلامت روانی کمتری دارند. این یافته با نتایج پژوهش‌های دینی ترکی و همکاران (۹)، ارجمندنیا

مؤثر باشد (۲۲).

امکان تعمیم نتایج به مردان وجود ندارد. همین‌طور به علت در دسترس نبودن لیست اعضای جامعه موردنظر، پژوهشگران از روش نمونه‌گیری غیرتصادفی هدفمند استفاده کردند، بنابراین شاید نتوانیم نتایج این پژوهش را به گروه‌های دیگر تعمیم دهیم.

تشکر و قدردانی

از تمامی کارکنان محترم بیمارستان‌های شهرستان اهواز و همین‌طور افراد مبتلا به سردرد میگرن مراجعه‌کننده به این مراکز که صبورانه ما را یاری دادند و نیز تمام کسانی که در اجرای این پژوهش هرگونه همکاری را داشتند، تشکر و قدردانی می‌کنیم.

استرس و کیفیت زندگی به ترتیب با رضایت زناشویی رابطه معکوس و مستقیم دارند. در نهایت با توجه به اهمیت رضایت زناشویی در زوجین، توصیه می‌شود که تاب‌آوری آن‌ها در برابر استرسورها افزایش یابد و همین‌طور کیفیت زندگی آن‌ها بالاتر رود. برای افزایش اعتبار بیرونی این پژوهش‌ها، پیشنهاد می‌گردد که محققان پژوهش‌های مشابهی را در مناطق مختلف انجام دهند. همین‌طور از نتایج این پژوهش و پژوهش‌های مشابه در زمینه‌ی درمان و مشاوره استفاده شود. محدودیت‌های این پژوهش عبارتند از اینکه: این پژوهش فقط روی زنان انجام شده است، در نتیجه

References

- 1- Sudani M, Dehghani M, Dehghanzadeh Z. The effectiveness of Analysis of interactive relationship on married couples disgust and quality of life. *J Comput Sci Tech*. 2012;3 (2): 159-80.
- 2- Abedi G, Darvari SH, Nadighara A, Rostami F. The relationship between quality of life and marriage satisfaction in infertile couples using path analysis. *J Mazandaran Uni Med Sci* 2014;24 (117).
- 3- Hamid N, Mazarei R, PaK S. Correlation between daily stresses and coping styles with mental health in patients with migraine headache. *Zanjan Uni Med Sci*. 2013;21 (84): 73-81.
- 4- Arjmandniya A, Afroz G, Nami M. Comparison of stress and marital satisfaction and perceived social support in parents of mental retard children and normal children on Golestan. *Special Train Mag*. 2013;3: 116.
- 5- Ghaffari M, Rezaei A. Correlation of marital satisfaction and quality of life with life skill and obsessive -compulsive tendency among Payam-e-Noor University students *Med Sci J Islamic Azad Uni Tehran Med Branch*. (2).
- 6- Gabriel Z, Bowling ANN. Quality of life from the perspectives of older people. *Ageing and Society*. 2004;24 (05): 675-91. DOI: 10.1017/s0144686x03001582
- 7- Omidi M, Shojaei fard A, Kasbi p, turk A, editors. Evaluation of the predictive aspects of marital satisfaction on the quality of family life. *Second National Conference on Psychology Family*; 2012.
- 8- Kazemi P, Aghamohammadian H, Modares M, Mahram B. Effectiveness of improving quality of life for couples On marital satisfaction and mental health. *Res clin Psychol Counsel*. 2011;1 (2): 71-86.
- 9- Padash Z, Fatehi zadeh M, Abedi M, Izad khah Z. The effectiveness of treatment on quality of life based on marital satisfaction. *Behav Sci*. 2012;10 (5): 363-72.
- 10- Long A. The relationship among marital quality, sexual frequency, sexual disagreement, depression, and married women's sexual satisfaction 2005.
- 11- Litzinger S, Gordon K. Exploring relationships among communication, sexual satisfaction, and marital satisfaction. *J Sex Marital therapy*. 2005;31 (5): 409-24.
- 12- Kaplan H, Sadock B. *Brief psychiatric behavioral sciences clinical psychiatry*, translated by FarzinRezaee. Arjman Publishing, Tehran; 2004.
- 13- Mohammadi S, Maghsodi M. The investigation of the relationship between jobs stress and marital satisfaction among females personnel. *Quar J Career Organiz Counsel*. 2011;3 (9): 74-87.
- 14- Dini Turki M, Bahrami H, Davarmanesh A, Biglarian A. Relationship between stress and marital satisfaction in parents of children with mental disabilities. *Rehabilitation*. 2006;7 (4): 41-6.
- 15- Repokari L, Punamaki RL, Unkila-Kallio L, Vilska S, Poikkeus P, Sinkkonen J, et al. Infertility treatment and marital relationships: a 1-year prospective study among successfully treated ART couples and their controls. *Hum Reprod*. 2007;22 (5): 1481-91. DOI: 10.1093/humrep/dem013 PMID: 17307807
- 16- Peterson BD, Newton CR, Rosen KH. Examining Congruence Between Partners' Perceived Infertility-Related Stress and Its Relationship to Marital Adjustment and Depression in Infertile Couples. *Family Process*. 2003;42 (1): 59-70. DOI: 10.1111/j.1545-5300.2003.00059.x
- 17- Delavar A. *Theoretical and practical research in the humanities and social sciences*. Tehran: Roshd Publications; 2003.
- 18- Montazeri A, Geshtasbi A, Vahdani nia M. Translation, the reliability and validity of persian as a standard tool SF36. *Payesh*. 2005;5 (1): 49-56.
- 19- Vafaei B, Golabi J. Assess the relationship between daily stress and gastrointestinal diseases. *Res Med*. 2004;28 (4): 285-9.
- 20- Zargar Y, Najarian B, Naami A. The relationship between personality traits, religion attitudes and marital satisfaction with

- addiction potential. J PA. 2008;3 (1): 99-120.
- 21- Anderson M, Trudel S, Bounader L, Boyer A, Villeneuve F. Effects of a marital and sexual enhancement intervention for retired couples: The marital life and aging well program. J sexol. 2010;17: 265- 76.
- 22- E, Heidarian Pour A. Stressors and mental health status among students of Hamadan university of medical sciences. J hayat. 2009;15 (1): 71-80.
- 23- H. The survey of mental problem students of Shiraz university. Teb Tazkie. 2008;17: 27-31.
- 24- Oreyzi HR, Darami Z. Investigation of psychological health and migraine headaches among personnel according to effort-reward imbalance model. Iran Occupational Health. 2012;9 (1): 17-29.
- 25- Esfandiari G. Stress factors and their relation with general health in students of Kurdistan university of medical sciences in year 1999. Sci J Kurdistan Uni Med Sci. 2001;5 (2): 17-21.

The Relationship between Quality of Life and Stress, and Marital Satisfaction in Females with Migraine Headaches in Ahvaz City

Sohrabi. A¹, Jahani. A²,*Mehrabian. T³, Marashian. F⁴, Zaheri. S⁵

Abstract

Introduction: Marital satisfaction is the feeling of fulfillment, gratification and pleasure experienced by a wife or a husband, when taking all their marital aspects into consideration. Satisfaction is an attitudinal variable so, it is considered an individualistic characteristic of wife or husbands. One of the mental health indicators is satisfaction level of the matrimony.

Objective: The present research was conducted in order to analyze the relationship between quality of life and stress, and marital satisfaction in females with migraine headaches in Ahvaz city.

Materials and Methods: The design of the research was correlational, under the descriptive research category. The population in the research were all females with migraine headaches referred to neurology departments, of Ahvaz hospital during year 2014, 100 of whom were selected by non-random purposeful sampling method. The participants completed quality of life, stress and marital satisfaction questionnaires. The research data were analyzed using Pearson correlation coefficient and multivariate regression analysis with the stepwise method, using the SPSS-18 software.

Results: The research findings showed that there was a positive meaningful relationship between quality of life and marital satisfaction ($P < 0/001$, $r=0/44$). Furthermore, there was a negative meaningful relationship between stress and marital satisfaction among females with migraine headaches ($P < 0/001$, $r=-0/72$). The highest correlation coefficient was related to stress, which was the most important variable in this research. Both the quality of life and stress variables could determine 52% of marital satisfaction variance in females with migraine headaches in Ahvaz city.

Discussion and Conclusion: According to the research findings it can be said that in order to increase the individual marital satisfaction level, especially in patients with migraine headaches, it is recommended for their stress level and quality of life to be decreased and increased, respectively.

Keywords: Marital Satisfaction, Migraine Headaches, Quality of Life, Stress.

Sohrabi A, Jahani A, Mehrabian T, marashian F, Zaheri S. The Relationship between Quality of Life and Stress, and Marital Satisfaction in Females with Migraine Headaches in Ahvaz City. *Military Caring Sciences*. 2016;3(2). 115-122.

Submission: 26/05/2016 Accepted: 14/06/2016 Published: 20/09/2016

1- PhD in Cognitive Psychology, Assistant professor, Iran, Ahvaz, Kurdistan, Kurdistan University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Cognitive Psychology Department.

2- MSc Student in Psychology of Exceptional Children, Iran, Ahwaz, Azad Eslami University of Ahwaz, Psychology department.

3- (*Corresponding author) MSc Student in Clinical Psychology, Iran, Kurdistan, Kurdistan University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Clinical Psychology Department. Email: t.mehrabian@yahoo.com

4- PhD in Psychology, Iran, Ahvaz, Azad Eslami University of Ahwaz, General Psychology Department.

5- MSc Student in Psychology of Exceptional Children, Iran, Ahwaz, Azad Eslami University of Ahwaz, Psychology Department.